

BOOK REVIEW

Monografia "Tratamentul multimodal al nefrolitiazii complicate"

Centrul editorial-poligrafic "Medicina", Chișinău, 2014, 216 p.

Autor: **Emil Ceban**, dr., conferențiar universitar

Catedra Urologie și Nefrologie Chirurgicală

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu"

Monografia este o lucrare de maturitate a conferențiarului Emil Ceban, care are o preocupare specială pentru complicațiile în afecțiunile reno-urinare. Rezultatele îndelungatei sale activități s-au materializat în numeroase articole, publicate în reviste de specialitate precum și în rapoartele sale la numeroase întruniri științifice naționale și internaționale. În baza unui material clinic bogat, autorul analizează problemele de diagnostic diferențial, de tratament medico-chirurgical, prognostic, profilaxie a unei patologii grave – nefrolitiază, care stă la baza unui șir de complicații. În prezent, au apărut numeroase lucrări în domeniul biologiei moleculare, inclusiv în urologia moleculară, referitoare la litiazele, generate de derivații metabolici, formați în rinichi și în căile de excreție anatomic normale. Autorul prezintă principiile de bază clinice, biologice, imagistice în diagnosticul și diagnosticul diferențial al litiazii renale.

Progresele tehnice au făcut posibile explorări ale metabolismului, care în litiazele calcice indică la devieri unice sau multiple în circa 90% din cazuri. Astfel, radiografiei simple (aplicată de la descoperirea lui Roentgen, 1895), i s-au adăugat urografia intravenoasă (Lichtenberg și Swick, 1929), ecografia, scintigrafia, tomografia computerizată, rezonanța magnetică nucleară, toate acestea reprezentând progrese foarte importante în ceea ce privește investigațiile urologice, precum și în explorările litiazii reno-ureterale. Ulterior, după perfecționarea urografiei intravenoase, au urmat direcții noi, care au ameliorat rezultatele explorărilor imagistice cum ar fi tomodensimetria cu achiziție spiralată, care va permite substituirea urografiei, a cărei sensibilitate este mai mică, constituind și un examen mai lent, care necesită o pregătire specială, dar are și un risc anafilactic, iar rezonanța magnetică nucleară poate înlocui alte explorări urinare și morfologice. Tratamentul litiazii urinare, în prezent, pune la dispoziția urologului noi strategii, adaptate la noile configurații diagnostice. Astfel, litotriția extracorporeală, după începutul puțin promițător din 1980, a ajuns la o utilizare și perfecționare explozivă, la utilizarea unor unde de șoc, emise de generatori electrohidraulici, piezo-electrici. Endourologia, pe cale transuretrală sau percutană, a progresat mult în ultimii ani, permițând fragmentarea sub controlul vizual permanent, a unor calculi uretrali pelvini, posibilitate mult timp exclusă din cauza temerii, la început justificată, de lezare în același timp a pereților ureterali.

Monografia este structurată în cinci capitole, bibliografie ce include 296 de surse, și pune la dispoziția specialiștilor toate datele necesare referitoare la urologia modernă, care a cucerit deja prezentul și va domina viitorul. Lucrarea este ilustrată cu tabele și figuri. În monografie, se analizează atât opinia autorilor autohtoni cât și celor străini în domeniul urolitiazii.

În capitolul I, autorul abordează litiaza renală în aspect modern, efectuând o analiză aprofundată a litiazii renale și conchide că, în 2005, urolitiază ocupa locul trei în patologii inflamatorii renale și adenomul de prostată, iar astăzi, în Republica Moldova, această afecțiune este plasată pe primul loc în structura maladiilor urologice. Conform studiilor epidemiologice, litiaza renală deține locul trei în structura cauzelor de deces al pacienților cu patologie urologică, iar în 28,4% din cazuri de nefrectomii, precedate de litiaza renală bilaterală, poate asocia complicații obstructive grave și insuficiență renală acută și cronică.

Realizând o sinteză a publicațiilor de specialitate, autorul expune analiza factorilor de risc etiopatogenici în dezvoltarea litiazii renale. Autorul specifică șase teorii etiopatogenice, care încearcă să explice litogeneza, fiind specificați factorii exogeni și endogeni în formarea litiazii urinare. Autorul menționează că în formarea calculilor, un rol decisiv îl au dereglările urodinamice în sistemul calice-bazin, cu un efect negativ asupra epitelului căilor urinare și care constituie unul din factorii importanți în declanșarea proceselor inflamatorii cronice în sistemul urinar. Un loc aparte îi revine litiazii coraliforme care, în stadiile incipiente deseori decurge asimptomatic, ceea ce induce un diagnostic tardiv. Factorii etiologici, implicați în formarea calculilor coraliformi, sunt afecțiunile tubulo- și glomerulopatiile congenitale și dobândite. Autorul menționează că calculii renali, în 92% cazuri, se formează pe fundal de pielonefrită, iar cei coraliformi - în 100% cazuri, iar dereglările majore ale parenchimului renal în procesele inflamatorii îndreptătesc cercetările la pacienții cu urolitiază și pielonefrită secundară. Studiile care ar stabili importanța imunopresorilor în

etiopatogenia urolitiazii precum și utilizarea imunomodulatorilor, presupun necesitatea unor studii mai aprofundate.

În capitolul II, autorul a efectuat o analiză a loturilor de cercetare prin investigații imagistice a 1031 de pacienți cu nefrolitiază, care au fost evaluați la trei baze clinice: IMSP Spitalul Clinic Republican, Clinica Urologică din Cluj-Napoca și Clinica Urologică din Timișoara. Pacienții diagnosticați și tratați la baza clinică a Spitalului Clinic Republican au constituit 914 persoane (88,6%). Pacienții au fost repartizați conform metodei de tratament aplicate (litotriție cu unde de șoc, nefrolitotomie percutană, pielolitotomie laparoscopică, pielolitotomie robotic asistată, nefrolitotomie, pielonefrolitotomie, nefrectomie). Cercetarea a inclus analiza aspectelor principale ale intervenției chirurgicale, precum și evaluarea evoluției postoperatorii în funcție de procedeele chirurgicale implementate. Examenul imagistic a inclus radiografia renovezicală, urografia intravenoasă, uretroteliografia antegradă/retrogradă, ecografia renală, renografia radioizotopică/scintigrafia renală în dinamică. A fost efectuată o analiză a densității calculului prin tomografie computerizată și infraroșu – spectrometric.

Autorul aduce argumente în favoarea asigurării unui diagnostic etiopatogenic precoce, a importanței unui program complex de diagnostic diferențial, care să reflecte informativitatea modelelor clinico-paraclinice de examinare în stabilirea complicațiilor și tratamentului medico-chirurgical adaptat, diferențiat în urolitiază.

Capitolul III redă tratamentul chirurgical „deschis” al litiazii renale. Autorul relevă că tratamentul litiazii renale cu utilizarea tehnicilor chirurgicale performante, se efectuează doar în cazurile, în care tratamentul endoscopic și prin litotriție extracorporeală cu unde de șoc suferă insucces, ori în cazul complicațiilor litiazii renale, precum și celor survenite în urma aplicării metodelor neinvazive, iar alegerea adecvată a tacticii chirurgicale operaționale este determinată de scopul final – reabilitarea maximală a funcției rinichiului afectat. Acest capitol poate servi drept un ghid valoros pentru medicul practician.

Capitolul IV include abordările contemporane în tratamentul multimodal al litiazii renale complicate, fiind analizate metodele performante de tratament cum ar fi: litotripsia extracorporeală cu unde de șoc, endourologia înaltă și cea joasă, nefrolitotomie percutanată, pielolitotomie laparoscopică transperitoneală și retroperitoneală, cea robotică.

În capitolul V, autorul remarcă că tratamentul pacienților cu forme complicate de litiază renală constituie o problemă medico-economică și medico-socială, cu o sarcină științifică și practică însemnată, care necesită considerarea unui număr mare de factori contradictorii în cadrul soluționării ei, implementarea tehnologiilor contemporane costisitoare, elaborarea și optimizarea tehnicilor miniinvazive, selectarea rațională a strategiilor și tacticilor de intervenție operațională. Este reflectat specificul tratamentului chirurgical al litiazii renale în anomaliile congenitale renourinare.

În concluzie aș menționa că monografia, elaborată de dl Emil Ceban, dr. în med., conf. universitar, este bazată pe o bogată experiență profesională și pe studiul unei bibliografii recente (295 de surse), fiind ușor de parcurs datorită stilului concis, ordonat și clar. Iconografia bogată conferă lucrării un caracter științific și practic deosebit.

Apariția acestei monografii reprezintă un eveniment editorial deosebit, fiind destinată specialiștilor, rezidenților urologi.

Monografia dată va fi primită și de comunitatea medicală, devenind o sursă de informare pentru toți cei, care vor să-și aprofundeze cunoștințele în urologie. Fiecare poate găsi aici informația necesară pentru stabilirea diagnosticului, pregătirea preoperatorie, asigurarea anestezico-reatimatologică și, ajungând la exercitarea unor tehnici operatorii majore, să se informeze asupra tendințelor actuale ale urologiei.

Jana Bernic, dr. h., conferențiar universitar

Catedra Chirurgie, Ortopedie și Anestezologie pediatrică

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu"